

Risinājumi.

1. uzdevums

Pirmajā grupā ietilpst antonīmu pāri, kuriem nav „starpjēdzienu”. Piemēram, ja kāds nav dzīvs, tad viņš noteikti ir miris, un ja kāds nav miris, tad viņš noteikti ir dzīvs. Ja X/Y ir šāda veida antonīmu pāris, tad:

- $X \Rightarrow \neg Y$
- $\neg X \Rightarrow Y$
- $Y \Rightarrow \neg X$
- $\neg Y \Rightarrow X$

(simbols „ \Rightarrow ” nozīmē „tātad”, simbols „ \neg ” – „ne/nav”:

Otrajā grupā ietilpst tie antonīmu pāri, kuriem var eksistēt „starpjēdzieni”. Piemēram, kāds var būt ne gudrs, ne stulbs. T.i., no tā, ka cilvēks nav gudrs, neizriet, ka viņš ir stulbs. Tātad, ja X/Y ir šāda veida antonīmu pāris, patiesībai atbilst tikai šie divi apgalvojumi:

- $X \Rightarrow \neg Y$
- $Y \Rightarrow \neg X$

Atbildes: *jautrs/skumjš* – 2.grupa; *garš/īss* – 2; *augsts/zems* – 2; *īsts/viltots* – 1; *savs/svešs* – 1.

2. uzdevums

Skaitļa vārdi :	Ainu valodā skaitīšanas sistēmas bāze ir 20.
1 – sinep	Ja $N \equiv a \pmod{20}$, kur $a < 10$ (normāliem vārdiem: ja skaitli N dalot ar 20 atlikums ir mazāks par 10)
2 - tup	tad skaitli $N=20*X+Y$ pieraksta kā Y ikasma X hotnep
3 - rep	Ja $N \equiv a \pmod{20}$, kur $a \geq 10$,
4 - inep	tad skaitli $N=20*X+Y$ pieraksta kā Y ikasma wanpe e{X+1} hotnep
5 - asiknep	Kāpēc X+1? Tāpēc ka burtiski konstrukcijas aptuvenā nozīme ir „no X+1ā 20nieka”. Piemēram, 53 (<i>rep ikasma wanpe ere hotnep</i>) burtiski nozīmē [3 + 10] no trešā 20nieka.
6 - iwanpe	
7 - arwanpe	Abos gadījumos vārdam X reducējas galotne -p , ja $X < 6$.
8 - tupesanpe	Atbildes:
9 - sinepesanpe	1.jautājums: <i>arwanpe</i> – 7, <i>iwanpe</i> – 6, <i>tupesanpe</i> – 8, <i>sinepesanpe</i> – 9
10 - wanpe	(to var noteikt, pamanot, ka skaitlim K, kur $5 < K < 10$, atbilstošā skaitļa vārda sākums ir stipri līdzīgs skaitļa vārdam, kas atbilst 10-K (piem sinep -1 , sinepesanpe 9 ; tup – 2, tupesanpe – 8, utt)
20 - hotnep	2.jautājums: 5 – <i>asiknep</i> , 40 – <i>tu hotnep</i> , 53 – <i>rep ikasma wanpe ere hotnep</i> .

3. uzdevums

Simbolus pieraksta kvadrātos, kas izkārtoti trijās līnijās. Parasti vārdu pieraksta ar vienu simbolu, izņemot darbības vārdus un īpašvārdus.

Stāstījuma teikumos pamatinformāciju (subjektu, objektu un izteicēju) pieraksta vidējā rindā. Jautājuma teikumā pirmais ir jautājuma vietniekvārds, tālāk vārdu secība tāda pati kā stāstījuma teikumos.

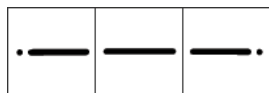
Subjekta un objekta modificētājus (īpašības vārdus) pieraksta apakšējā rindā. Izteicēja modificētājus (netiešos objektus un apstākļa vārdus) pieraksta augšējā rindā. Visos gadījumos modificētājus pieraksta tieši virs/zem modificējamā vārda.

Simbolu nozīme:

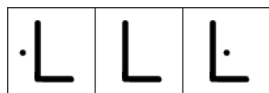

- daudzskaitlis

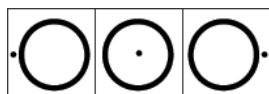
Punkts pa kreisi, pa vidu un pa labi no laiku aprakstoša simbola, apzīmē attiecīgi pagātne, tagadne un nākotni :

- darbības vārda laika kategorija (pagātne, tagadne, nākotne)

- agrāk, tagad, vēlāk

- vakar, šodien, rīt (pats par sevi aplis nozīmē „diena”)

kombinē ar citiem simboliem, lai dabūtu jautājuma vietniekvārdus:

- cik? (jautājums +

kvantitāte),

- kurš? (jautājums + cilvēks),

- kur? (jautājums + vieta),

- kas?

(jautājums + lieta).

nozīmē «daudz, vairāk» un «maz, mazāk». Tos izmanto, lai izteiktu dažādu parametru pretējās nozīmes.

nozīmē «cilvēks», kombinējams ar citiem simboliem.

Īpašvārdu pierakstā katrs simbols reprezentē vienu zilbi, pie tam pats simbols apzīmē līdzskani un tā orientācija (pa labi/pa kreisi, augšā/lejā) apzīmē patskani.

Atbildes: 1. jautājums: (a) Maza zivs šodien redzēja zvejnieku.

(b) Verai patīk grāmatas.

(b) Kurš atnāks rīt?

2. uzdevums: (a)

			○	
∨	▲	—	◉	◉
				><

(b)

			○
□?	◉	—	↵

4. uzdevums

Katram patskanim atbilst tikai viens burts (izņemot [e], ko apzīmē ar "ə" vārda sākumā un ar "e" citās pozīcijās)

Patskaņus iedala priekšējos* («mīkstajos») – [i], [ə], [u], [ý] – un aizmugurējajos* («cietajos») – [a], [ə], [y], [ɫ].

Līdzskaņa burts apzīmē mīkstinātu līdzskani, ja tai blakus ir burts, kas apzīmē kādu priekšējo patskani. Citos gadījumos tas apzīmē nemīkstinātu līdzskani.

Līdzskaņa burtus iedala divās grupas: skaneņiem* – p, m, b, l, ņ, h – un troksneņiem* – c, š, ģ, n, t, k, č, x.

Pirmajā grupā katrs burts vienmēr apzīmē vienu un to pašu skaņu. Bet otrās grupas (troksneņu apzīmējošie) burti var apzīmēt kā balsīgos, tā nebalsīgos līdzskaņus: balsīgos, ja pēc attiecīgā līdzskaņa ir patskanis un pirms tā ir skanenis vai patskanis; nebalsīgos pārējos gadījumos.

*Termini, kurus lieto fonoloģijā. Protams, dalībniekiem tie nav jāzina, pietiks vienkārši norādīt visas attiecīgās skaņas.

Atbildes:

апърша	[абържа]	ubags
кѣпшѣл	[к'п'ш'л']	sīlis
пайга	[пайда]	labums, peļņa
џемџешке	[џ'ем'џ'еш'к'е]	mīksts
улшәнү	[улжәнү]	pārmaiņas
чыс	[чыс]	gods, slava
шәтәк	[шәдәк]	caurums
шўт	[ш'ўт']	joks
эсёр	[ез'ёр']	jūs

5. uzdevums

Nebija paredzēts, ka risinātāji varētu pārtulkot visu tekstu (tas praktiski nav iespējams), bet, protams, jo vairāk ir pārtulkots pareizi – jo labāk. Tulkojot varēja meklēt pazīstamas internacionālas saknes, kā arī izsecināt dažus esperanto gramatikas likumus (piemēram, ka lietvārdiem vienmēr ir galotne „o”, īpašības vārdiem – „a”, darbības vārdiem tagadnē „-as” utml.). Šādi novērojumi nebija jāpieraksta, bet tie būtiski atvieglo tulkošanu.

Ištvan Nemere - Vismars.

Romāns, oriģinālā rakstīts esperanto valodā.

Maskava, 2008.

© Izdevniecība „Impeto”

Ištvan Nemere (dz. 1944) – ir uzstādījis divus rekordus*. Viņš ir vispopulārākais un visražīgākais ungāru rakstnieks, vairāk nekā 500 (!) grāmatu autors. Kopš laika, kad uz šīs planētas sāka runāt ungāriski, neviens nekad nebija uzrakstījis tik daudz grāmatu šajā valodā..

Tajā pašā laikā, viņš ir uzrakstījis visvairāk [grāmatu, literatūras] esperanto valodā. Viņa daiļradi** raksturo vienkārša valoda, skaidrs stils bez kaut kādām „mūsdienīgām lietām”, dīvainībām. Nemere saka, ka rakstniekam jāizmanto vienkārša valoda, lai katrs to saprastu uzreiz. Tomēr viņa romānos runa ir par*** svarīgām dzīves problēmām, tas patīk lasītājiem no Japānas līdz Brazīlijai, no Zviedrijas līdz Dienvidāfrikai. Iespējams, viņš ne bez iemesla jau vairākas reizes tika nominēts**** Nobeļa prēmijai literatūrā.

Vismars – vīrs gados***** ar traģisku pagātņi, vientuļnieks, kurš tomēr cenšas palīdzēt visiem. Suns, kuram nav vārda, ir pārdzīvojis šausmīgas lietas - un lūk, viņi abi satiekas. Vai varēs piedzimt***** īsta draudzība starp cilvēku un dzīvnieku?

*burt. "tur vienlaicīgi 2 rekordus"

**burt. "darbu kopu"

***burt. "spēlē lomu"

****burt. "piedāvāts"

*****burt. „nejauns”

***** vārda "naskiĝi" precīzo nozīmi var saprast pēc pirmā teikuma - István Nemere (**nask.** 1944)